

ΜΕΛΟΔΡΑΜΑΤΙΚΗ ΑΝΘΟΔΕΙΜΗ

ΡΙΓΟΛΕΤΤΟΣ

Μελόδραμα εις πράξεις 4

ΤΟΥ ΜΟΥΣΟΥΡΓΟΥ ΒΑΡΔΗ

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

ΕΚ ΤΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ ΤΩΝ ΚΑΤΑΣΤΗΜΑΤΩΝ

ΜΙΧΑΗΛ Ι. ΣΑΛΙΒΕΡΟΥ

1919

ΠΡΟΣΩΠΑ ΜΕΛΟΔΡΑΜΑΤΩΣ

Ο ΔΟΥΞ ΤΗΣ ΜΑΝΤΟΒΑΣ
ΡΙΓΟΛΕΤΤΟΣ
ΤΖΙΛΛΑ (κόρη του)
ΣΠΑΡΑΦΟΥΤΣΙΛΕ
ΜΑΝΤΕΛΕΝΑ
ΒΟΡΣΑΣ
ΚΟΜΗΣ ΣΕΠΡΑΝΟ
ΚΟΜΗΣΣΑ ΣΕΠΡΑΝΟ
ΜΑΡΟΥΛΛΟΣ
ΜΟΝΤΕΡΟΝΕ

Ὁξύφωνος
Βαρύτονος
Υψίφωνος
Βαθύφωνος
Μεσόφωνος
Ὁξύφωνος
Βαρύτονος
Υψίφωνος
Βαθύφωνος
Βαρύτονος

ΜΕΛΟΔΡΑΜΑΤΙΚΗ ΑΝΘΟΛΟΓΙΑ

ΡΙΓΟΛΕΤΟΣ

ΠΡΑΞΙΣ ΠΡΩΤΗ

(Ἡ Σκηνὴ παριστᾶ αἰθούσαν ἐν τῷ μεγάρῳ τοῦ Δουκὸς)

Πληθὸς εὐγενῶν καὶ ἵπποτῶν διασχίζει τὴν αἶθουσαν.
Ἐπικρατεῖ πανταχοῦ ἡ εὐθυμία.

Εἰσέρχεται ὁ Δούξ μετὰ τοῦ Βόρσα θαυμάζων τὰς διαφόρους καλλονὰς καὶ μὴ δυνάμενος νὰ ἐκλέξῃ μίαν ἐξ αὐτῶν, ἐπειδὴ ὅλαι εἶνε ὡραῖαι, φάλλει·

Τοῦτ' ἐκείνη γιὰ μὲ τὸ ἴδιο κάνει
κι' ἄλλες κι' ἂν βλέπω κοντά μου
δὲν ἀφίγη νὰ πάλλ' ἡ καρδιά μου
γιὰ τὴν μιὰ ἢ τὴν ἄλλ' εὐμορφία.
Εἴν' τὰ κάλλη των μάγο στεφάνι
ποῦ ἡ μοῖρα μ' αὐτὸ μᾶς στολίζει
κι' ἂν μιὰ τώρα ἡδονὴ μᾶς χαρίζει
κάποια ἄλλη θὰ τὴν διαδεχθῆ.

Τῆς καρδιᾶς τὸν ἐχθρὸν τὴν εὐστάθειαν
ὡς ἀρρώστειαν κακὴν ἄς μισοῦμε
καὶ τὴν πίστιν ποτὲ μὴ ζητοῦμε
μᾶς φεύγ' ὁ ἔρωσ ζητεῖ τὰ δεσμά.
Στῶν συζύγων τὴν ζήλεια κ' ἐμπάθειαν
κι' ἐραστῶν τοὺς θυμοὺς γέλοια κάνω
καὶ μὲ τοῦ Ἄργου τὰ μάτια τοῦ βάνω
ἂν μ' ἀρέση ἢ ὠμορφιά πουθενά!

Τὴν στιγμὴν ἐκείνην εἰσέρχεται ἡ κόμισσα Σεμπράνο, ὁ Δούξ τρέχει πρὸς συνάντησίν της, ἐνῶ εἰς τὸ βάθος τῆς αἰθούσης ἀρχεται ὁ χορὸς.

Διὰ τῆς εἰσόδου τοῦ Ρηγολέττου ἡ εὐθυμία φθάνει εἰς τὸ κατακόρυφον, τὴν ὁποίαν ἐν τούτοις διακόπτει ἡ ἀπότομος ἐμφάνισις τοῦ Μοντερόνε, ζητοῦντος παρὰ τοῦ Δουκὸς τὴν κόρην του ἣν εἶχε κλέψει.

Ὁ Δούξ γελᾷ μὲ τὴν λύπην τοῦ γέροντος, ἐνῶ ὁ Ριγολέττος κατετριωνεύεται αὐτοῦ.

Ἐν ἀπελπισίᾳ τότε ὁ Μοντερόνε καταρᾶται τοὺς πάντας καὶ ἰδίᾳ τὸν γελωτοποιὸν τοῦ πικρῶντος μὲ τὴν λύπην τοῦ δυστυχοῦς πατρός.

ΠΡΑΞΙΣ ΔΕΥΤΕΡΑ

(Ἡ Σκηνὴ παριστᾶ εἰς τ' ἀριστερὰ οἰκίσκον πενιχροῦ παραστατικοῦ περιτοιχισμένον.— Εἰς τὸ μέσον τῆς αὐλῆς δένδρον.— Εἰς τὰ δεξιὰ μία πλευρὰ τοῦ μεγάρου τοῦ Σεπράνο.— Εἶνε νύξ).

Ἐμφανίζεται ὁ Ριγολέττος μὲ ταραχὴν ἀναμνησκόμενος τὴν κατάραν τοῦ γέροντος. Μικρόθεν τὸν ἀκολουθεῖ ὁ Σπαραφουτσίλε, φέρον σπάθην ὑπὸ τὸν ἐπενδύτην του. Πλησιάζει τέλος τὸν γελωτοποιὸν καὶ προσφέρεται νὰ τὸν ἀπαλλάξῃ ἀπὸ ἐχθρὸν, ὃν εἶχε μαντεύσει. Ὁ Ριγολέττος στέργει, μεθ' ὃ εἰσέρχεται εἰς τὴν αὐλὴν τοῦ οἰκίσκου, ὅπου ἡ Τζιλλα βλέπουσα αὐτὸν πετᾷ εἰς τὰς ἀγκάλας του.

Ἐπιμόνως ζητεῖ νὰ μάθῃ τὰς θλίψεις τοῦ πατρός της, τὴν ὁδύνην, ἡ ὁποία ἐσπάρασσεν αὐτὸν, ἐκεῖνος δὲ ἐξανόγων τὴν καρδίαν του, τῇ λέγει ὅτι ἔχασε τὴν μητέρα αὐτῆς, ἦτις ἂν καὶ κυφὸν εἶχε ἀγαπήσει· τώρα δὲ περιέβαλε

τὴν κόρην του με ὄλην τὴν λατρείαν. Ἦτο ὁ μόνος του ἐπὶ τῆς γῆς θησαυρός.

Αἶφνης ἀκούει ἔξω θόρυβον ἀνοίγει τὴν θύραν καὶ παρατηρεῖ, ἐνῶ ὁ Δούξ λαθραίως εἰσέρχεται εἰς τὴν αὐλήν καὶ κρύπτεται χωρὶς οὐδὲν νὰ ἐννοήσῃ ὁ γελωτοποιός, ὅστις ἀποχαιρετᾷ τὴν κόρην του, συνιστᾷ νὰ προσέχῃ καὶ ἀπὸ τὸν Δούκα ἀκόμη.

Ἀναχωρήσαντος τοῦ Ριγολέττου, ἐμφανίζεται ὁ Δούξ, καὶ γονυκλινῆς ἐκφράζει τὸν ἔρωτα ὑφ' οὗ κατείχετο. Ἡ Ζίλδα ζητεῖ νὰ ἀπολλαχθῇ τοῦ νέου, ἀναταμάχητος ἐν τούτοις γοητεία τὴν σύρει πρὸς αὐτόν. Τέλος νικάται καὶ ἐνδίδει.

Μετὰ τὴν ἀποχώρησιν τοῦ Δουκὸς ἡ κόρη εἰσερχεται εἰς τὴν οἰκίαν ὅπως κοιμηθῇ, χωρὶς νὰ ὑποπτεύηται ὅτι ἔξωθεν ἦσαν ὁ Βόρσας, ὁ Μαροῦλλος καὶ ἄλλοι εὐγενεῖς, ἐλθόντες ἐκεῖ ὅπως τὴν ἀπαγάγῃσι.

Ὁ Ριγολέττος ἐρχόμενος εἰς τὸν οἶκόν του, καταλαμβάνει τοὺς ἀπαγωγεῖς, οἵτινες κατορθοῦσι νὰ τὸν πείσωσι ὅτι ἦσαν ἐκεῖ ὅπως κλέψωσι τὴν σύζυγον τοῦ Σεπράνο. Δέχεται δὲ νὰ συμμεθέξῃ μετ' αὐτῶν θέτων ἐπὶ τοῦ προσώπου του προσωπίδα χωρὶς νὰ ἐννοήσῃ ὅτι ἔφερον αὐτὴ καὶ ἐπίδεσμον.

Οἱ διεφθαρμένοι εὐγενεῖς διὰ κλίμακος εἰσέρχονται εἰς τὸν οἶκον τοῦ γελωτοποιοῦ καὶ ἀπαγάγουσι τὴν κόρην του, τῆς ὁποίας κατὰ τὴν διάβασιν τῆς πίπτει τὸ χειρόμακτρον.

Βλέπων ὁ Ριγολέττος ὅτι ἀργοποροῦν οἱ εὐγενεῖς, θέτει τὴν χεῖρα ἐπὶ τοῦ προσώπου του καὶ παρατηρεῖ ὅτι ἔφερον ἐπίδεσμον. Ἀφαιρῶν αὐτόν, διακρίνει ἐπὶ τοῦ ἐδάφους τὸ χειρόμακτρον τῆς κόρης του, ὑπονοεῖ τι καὶ ὄρμᾳ ἐντὸς τοῦ οἴκου του, ὅπου, μὴ βλέπων τὴν θυγατέρα του, πίπτει λιπόθυμος, ἐνθυμούμενος τὴν κατάραν τοῦ γέροντος.

ΠΡΑΞΙΣ ΤΡΙΤΗ

(Ἀΐθουσα ἐν τῷ ἀνακτόρῳ τοῦ Δουκὸς)

Εἰσέρχονται ἐν οπουδῇ οἱ αὐλικοὶ καὶ διηγοῦνται εἰς τὸν Δούκα τὰ τῆς ἀπαγωγῆς τῆς Τζίλδας

Μετ' αὐτοὺς καταφθάνει ὁ Ριγολέττος χαριαντιζόμενος με τοὺς εὐγενεῖς, καὶ με προσποιητὴν ἀδιαφορίαν ἐξετά-

ζων μήπως διακρίνη ἐν τῇ αἰθούσῃ ἀντικείμενόν τι ἀνήκον εἰς τὴν κόρην του.

Οὐδὲν μὴ ἀνακαλύπτων, ἐν τούτοις ὄρμᾳ πρὸς τὴν θύραν τοῦ κοιτῶνος τοῦ Δουκὸς, ἐνῶ οἱ αὐλικοὶ βιαίως τὸν ἀπαθοῦσι. Ἀρχεται τότε αὐτὸς γονυκλινῆς ἱκετεύων, κλαίων καὶ ὀδυρόμενος, ζητῶν παρ' αὐτῶν τὸ τέκνον του, πάντες ὅμως κωφεύουσι καὶ ἀποστρέφουσι τὸ πρόσωπον.

Αἶφνης ἀνοίγει ἡ θύρα καὶ ἡ Ζίλδα πίπτει εἰς τὰς ἀγκάλας τοῦ πατρὸς τῆς. Οἱ αὐλικοὶ μένουσιν ἐν συγχύσει, ἐνῶ ὁ Ριγολέττος ἐπιτακτικῶς ποιεῖ αὐτοῖς νεῦμα νὰποχωρήσωσι.

Μεῖνασα μόνη ἡ κόρη μετὰ τοῦ πατρὸς ἐξομολογεῖται αὐτῷ ἐρυθριῶσα τὴν ἀτιμίαν εἰς ἣν εἶχεν ὑποπέσει ἐξ ἔρωτος πρὸς τὸν Δούκα.

Τὴν στιγμὴν ἐκείνην διέρχεται τὴν σκιηὴν φρουρούμενος ὁ Μοντερόνι ἀναμνηστικῶν εἰς τὸν γελωτοποιὸν τὴν κατάραν, ἐν τούτοις εἰς τὸν νοῦν τούτου ριζοῦται πλέον ἡ σκέψις τῆς ἐκδικήσεως.

Rigolletto. — Λέγε· εἴμεθα μόνοι.

Gilda.

Στὴν ἐκκλησιᾷ ποῦ πήγαίνα
νὰ πῶ τὴν προσευχὴ μου
νέος λαμπρός καὶ εὐμορφος
κινεῖ τὴν προσοχὴν μου

Τὰ χεῖλη μου ἂν σιωποῦσαν
μιλοῦσε, μιλοῦσε ἡ καρδιά.

Κρυφὰ ἐχθρὸς τὸ βράδυ
μόνος με πλησιάζει.

Σπουδάζω κ' εἶμαι πάμπτωχος,
Λέγει κ' ἀναστενάζει.

Καὶ ἡ καρδιά μ' ἀνοιχτήκε
σὲ πειδὸ μεγάλ' ἐλπίδα.

Ὅταν μ' αὐτοὺς ποῦ μ' ἔκλεψαν
μπροστά μου ἔξαφνα τὴν εἶδα
καὶ με τὴν βίαν μ' ὠδήγησε
σ' ἀγῶνα φρεβρόν...

Rigolletto. —

Μόνος ἐγὼ εἶμ' ἄθλιος
καὶ θὰ παρακαλέσω
ὥστε αὐτὴ ν' ἀνέρχεται
ὅταν ἐγὼ θὰ πέσω.

Και στήν ἀγχόνην ὁ βωμός
 ἀνάγκη νᾶν στὸ πλάι.
 Μὰ τώρα τὸ πᾶν ἐχάθη,
 καὶ πέφτει κάτω ὁ βωμός.
 Ἄ! κλάψε, παιδί μου, κλάψε.
 Πέφτει τὸ δάκρυ σου στήν καρδιά.

Gilda. Πατέρα, εἶσαι πατέρα γιὰ μένα ἄγγελος, παρηγοριά.

Figolletto. — Γέρων, ἀπατάσαι ὑπάρχει ἐκδικητής.

Ναι, κατάρρα, ἐκδίκησις τώρα
 τῆς ψυχῆς τὴν χαρὰν θὰ ἐκτελέσω
 τῆς μοιραίας στιγμῆς ἤλθ' ἡ ὥρα
 καὶ τοῦ τέλους ἐπέστη ὁ καιρός.
 Κεραυνὸς θὰ γινῶ καὶ θὰ πέσω
 καὶ ὁ ἀστειὸς θὰ γινῆ τιμωρός.

Gilda. —

ὦ, πατέρα. ἡ χαρὰ σου εἶν' ἀγρία.
 Πίς μου τί ἔχεις, πατέρα. στὰ στήθη
 ἡ συγγνώμη εἶν' πράξις ἀγία
 συγχωρεῖ ἐκεῖ ἄνω ὁ Θεός.
 Συγχωρεῖτε, συγχωρεῖτε
 Μὲ προδίδει καὶ ἐγὼ τὸν λατρεύω.
 Λάβε οἶκτον καὶ δι' αὐτόν.

ΠΡΑΞΙΣ ΤΕΤΑΡΤΗ

(Εἰς τὰ ἀριστερὰ διόροφος οἰκία, ἐκ τῆς μιᾶς πλευρᾶς τῆς ὁποίας διαφαίνεται τὸ ἐσωτερικὸν ἀγροτικοῦ ξενοδοχείου).

Ἡ Ζιλδα καὶ ὁ Ριγολέττος ἀνήσυχτοι εἶνε ἐπὶ τῆς ὁδοῦ.
 Εἰς τὸ ἐσωτερικὸν τοῦ ξενοδοχείου ὁ Σπαραφουτσιλε καθα-
 ρίζει τὰ ἔπλα του.

Εἶχε στηθῆ ἀδύνατον νὰ λησμονήσῃ ἡ κόρη τὸν Δούκα,
 ὁ πατήρ τῆς, ὅπως τῇ ἀποδείξει τὰς ἀπιστίας τοῦ λατρευτοῦ
 τῆς, τὴν ὠδήγησε ἐκεῖ καὶ διὰ ρυγμάδος τινὸς τοῦ τοίχου,
 ἐνευσεν αὐτῇ νὰ παρατηρήσῃ. Πράγματι ὁ Δούξ εἶχεν ἔλθῃ
 προσελκυσθεὶς ὑπὸ τῶν θελγῆτρων τῆς Μανταλένας. Ἄρ-
 χεται δὲ ἄδων ἐν εὐθυμίᾳ.

Πτερὸ στὸν ἄνεμο
 γυναῖκα μοιάζει,
 ἔκφρασι ἀλλάζει
 σκέψιν καὶ βλέμμα.

Κάπως στήν ὄφιν τῆς
 ἔχει ἐντέλεια,
 ἢ δάκρυα ἢ γέλοια
 ὄλα ἔναι ψέμμα.
 Πτερὸ τοῦ ἀέρος
 γυναῖκα μοιάζει
 ἔκφρασι ἀλλάζει
 σκέψιν ματιά.
 Πάντα θᾶν ἄθλιος
 ποῦ τὴν λατρεύσει
 καὶ τῆς πιστεύσει
 κᾶν τὴν καρδιάν τῆς.
 Τὴν εὐτυχίαν του
 μόλις τοῦ φέρνει
 εὐθὺς τοῦ πέρνει
 τὸν ἔρωτά τῆς.

Εἰσέρχεται ὁ Σπαραφουτσιλε κρατῶν φιάλην οἴνου, ἣν ἀποθέτει ἐπὶ τῆς τραπέζης, ἐπὶ προσκλήσει του δέ, ἐμφανί-
 ζεται ἡ Μανταλένα, ἣν βλέπων ὁ Δούξ, σπεύδει νὰ τὴν πε-
 ριπτυχθῆ, αὐτὴ ὅμως διαφεύγει τῶν χειρῶν του.

Κατὰ τὴν σκηνὴν ταύτην εὕρισκει καιρὸν ὁ Σπαραφου-
 τσίλε νὰ ἐξέλθῃ ἐπὶ τῆς ὁδοῦ καὶ ἀναγγεῖλῃ εἰς τὸν Ριγο-
 λέττον ὅτι ὁ ἄνθρωπος ἦτο ἐκεῖ καὶ ἐὰν ἐπεθύμει ἠδύνατο νὰ
 τὸν ἐξαλείψῃ τοῦ προσώπου τῆς γῆς. Ὁ γελωτοποιὸς ὑπό-
 σχεται νὰ ἔλθῃ ἀργότερον νὰ συμφωνήσῃ.

Ἐν τῇ μεταξὺ ὁ Δούξ ἐνασχολεῖται εἰς τὴν ἐκδήλωσιν
 αἰσθημάτων πρὸς τὴν Μανταλέναν, πρὸς μύχιον σπαραγμὸν
 τῆς Ζιλδας, ἣτις βλέπει καὶ ἀκούει τὰ πάντα.

ΔΟΥΞ Κόρη ὠραία τῆς ἀγάπης,
 δούλος εἶμαι τέτοιου κάλλους.
 Εἴμπορεις μὲ λόγους ἄλλους
 νὰ γιατρέψῃς τὴν καρδιά.
 Ἡ καρδιά μου ἀκου πόσον,
 πόσον πάλλει δυνατά.
 Εἴμπορεις μὲ λόγους ἄλλους
 νὰ γιατρέψῃς τὴν καρδιά.

Ὁ Ριγολέττος τότε συμβουλεύει τὴν κόρην του νὰ ἀνα-

χωρήσῃ εὐθὺς διὰ Βερώνα, ἐνδουμένη φορέματα ἀνδρικά.

Αὕτη ὑπακούει, ἐνῷ ὁ γαλωτοποιὸς ὑπάγει πρὸς συνάντησιν τοῦ κακούργου, εἰς ὃν μετρᾷ χρηματικὸν ποσόν, ἀντὶ τοῦ ὁποίου τὸ μεσονύκτιον θὰ τοῦ ἐκόμιζε ψυχρὸν τὸ σῶμα τοῦ Δουκῆς.

Ἐν τῷ μεταξὺ σφοδρὰ θύελλα ἐκσπᾷ. Ἀστράπτει καὶ βροντᾷ, Ὁ Δοῦξ ὑπάγει νὰ κοιμηθῇ ἄδων.

Πτερὸ στὸν ἄνεμο κλπ

Ὁ κακούργος ἐτοιμάζεται τίτε νὰ ἐκτελέσῃ τὴν πράξιν του, ἐνῷ ἡ ἀδελφή του, ἣμις εἶχε γοητευθῆ παρὰ τοῦ κάλλους τοῦ νεανίου, ἱκετεύει αὐτὸν νὰ φεισθῆ τῆς ζωῆς τοῦ Δουκῆς.

Ὁ Σπαραφουσίλε ὑπόσχεται νὰ κάμῃ κατ' ἐπιθυμίαν τῆς ἀδελφῆς του, μόνον ἐν ἡ περιπτώσει ἐν τῷ μεταξὺ ξένος τις ἤρχετο ζητῶν ἄσυλον εἰς τὸ ξενοδοχεῖον καὶ ὃν θὰ ἐρόνευε ἀγτὶ τοῦ Δουκῆς.

Κατὰ τὸν διᾶλογον ἐν τούτοις τοῦτον ἦτο ἔξωθεν ἡ Ζίλδα, ἣτις ἤλθεν ἐκεῖ ὑποπτουμένη ὅτι κάτι ἐμελλε νὰ συμβῆ. Ἐφερην ἐνδύματα ἀνδρικά.

Γενναία σκέψις διέρχεται διὰ τοῦ ἐγκεφάλου τῆς, σκέψις ἣν ὁ ἔρωσ ἐνέπνευσε (νὰ εἰσέλθῃ εἰς τὸ ξενοδοχεῖον καὶ οὕτω δολοφονηθῆ ἀντὶ τοῦ Δουκῆς).

Μετὰ θύρρους ζητοῦσα ἐνδομύχως συγχώρησιν παρὰ τοῦ πατρός τῆς, κτυπᾷ ἡ θύρα ἀνοίγεται, ἐνῷ ὀρμᾷ ὁ Σπαραφουσίλε κρατῶν μάχαιραν, ἣν βυθίζει εἰς τὸ στῆθος τῆς νεάνιδος.

Μεσονύκτιον ἤχει. Ὁ Ριγολέττος ἔρχεται ὅπως ζητήσῃ τὸ θῦμά του. Κρούει τὴν θύραν. Ὁ κακούργος τῷ κομίζει σάκκον, εἰς ὃν εἶνε περιτετυλιγμένον τὸ σῶμα τῆς νεάνιδος.

Ἐτοιμάζεται νὰ ρίψῃ αὐτὸ εἰς τὸν ποταμόν, ὅταν αἰφνης ἀκούει μακρόθεν τὴν φωνὴν τοῦ Δουκῆς, ὅστις διασχίζει τὴν σκηνήν. Ἐν ταραχῇ κύπτει πρὸς τὸν σάκκον, ὑπαγείρει τοῦτον ὀλίγον καὶ βλέπει τὴν κόρην τοῦ αἰμόφυρτον. Αὕτη διηγεῖται εἰς τὸν πτέρερα τῆς τὴν θυσίαν καὶ ἐκπνέει, ἐνῷ ὁ Ριγολέττος πίπτει ἀναίσθητος ἀναμνησκόμενος τῆς κατάρτας τοῦ γέροντος.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΣΚΛΑΒΟΣ